

Bruxelles, den 24.5.2023
COM(2023) 606 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

**om Estlands nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Estlands
stabilitetsprogram 2023**

{SWD(2023) 606 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Estlands nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Estlands stabilitetsprogram 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³ om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af EU. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager den til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, som navnlig skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i EU og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for

---

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023⁴, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i undersøgelsen, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Estland blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dag vedtog Kommissionen tillige en udtalelse om Estlands udkast til budgetplan 2023. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Rådet vedtog den 16. maj 2023, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023 med en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Rådet vedtog den 13. marts 2023.
- (3) Selv om EU's økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. EU står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge EU's konkurrenceevne og produktivitet.
- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "En industriplan for den grønne pagt til den CO2-neutrale tidsalder"⁵ for at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge EU's produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå EU's ambitiøse klimamål, samt at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Planen er baseret på fire søjler, nemlig forudsigelige og forenkede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også meddelelsen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030"⁶, der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en væksthæmmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter med henblik på aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på EU's og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.

---

⁴ COM(2022) 780 final.

⁵ COM(2023) 62 final.

⁶ COM(2023) 168 final.

- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.
- (6) REPowerEU-forordningen⁷, der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af EU's afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringsskapaciteten og energieffektiviteten. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. De vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.
- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024. Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning⁸. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde. Medlemsstaterne blev opfordret til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i langt højere grad end tidligere målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen foreslog, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres og formuleres på grundlag af de primære nettoudgifter som foreslået i dens meddelelse om

---

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

⁸ COM(2023) 141 final.

retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU⁹. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat bør beskytte nationalt finansierede investeringer og sørge for at anvende midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaseerede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i EU. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. Forslagene skal give medlemsstaterne mere kontrol over tilrettelæggelsen af deres mellemfristede planer, samtidig med at der indføres en strengere håndhævelsesordning til at sikre, at medlemsstaterne opfylder tilsagnene i deres mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det er hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.
- (9) Den 18. juni 2021 indgav Estland sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 29. oktober 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Estlands genopretnings- og resiliensplan¹⁰. Tilrådgørelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Estland på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet. Den 9. marts 2023 indgav Estland sin reviderede nationale genopretnings- og resiliensplan, herunder et nyt REPowerEU-kapitel, til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 2c i forordning (EU) 2021/241. Den reviderede genopretnings- og resiliensplan tager også hensyn til det ajourførte maksimale finansielle bidrag i overensstemmelse med artikel 18, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 og omfatter en begrundet anmodning til Kommissionen om at ændre Rådets gennemførelsesafgørelse af 3. november 2021 i overensstemmelse med artikel 21, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241, idet genopretnings- og resiliensplanen anses for delvist ikke længere at kunne opfyldes på grund af objektive omstændigheder. Den 12. maj 2023 vedtog Kommissionen et forslag til Rådets gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Estlands genopretnings- og resiliensplan. [Rådet vedtog Rådets ændrede gennemførelsesafgørelse den XX XXXX 2023].
- (10) Den XX. maj 2023 forelagde Estland sit nationale reformprogram 2023 og den 28. april 2023 sit stabilitetsprogram 2023 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge

---

⁹ COM(2022) 583 final.

¹⁰ Rådets gennemførelsesafgørelse af 29. oktober 2021 om godkendelse af vurderingen af Estlands genopretnings- og resiliensplan (ST 12532/21, ST 12532/21 ADD 1, ST 12532/21 ADD 1 COR 1, ST 12532/21 ADD 1 COR 1 REV 1).

mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Estlands halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Estland 2023¹¹. Heri foretages der en vurdering af Estlands fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Estlands gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Estlands fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling.
- (12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Estland i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjort resultatet heraf den 24. maj 2023¹². Den konkluderede, at Estland ikke er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Navnlig er sårbarhederne med hensyn til konkurrenceevnen og udviklingen i boligpriserne vokset i den seneste tid, men synes generelt at være under kontrol på nuværende tidspunkt. Lønningerne og især priserne steg kraftigt i 2022, men tabet af konkurrenceevne synes at være begrænset, og der er kun registreret et lille underskud på de løbende poster, som forventes at ligge tæt på balance i år og næste år. Ikke desto mindre risikerer inflationen og lønpresset, hvis det varer ved, at forringe Estlands konkurrenceevne, især da kerneinflationen ligger et godt stykke over gennemsnittet i euroområdet. Boligpriserne er steget kraftigt siden pandemien, men viser ikke tegn på overvurdering. Boligpriserne vil sandsynligvis aftage som følge af rentestigningerne og den seneste økonomiske recession. Desuden er husholdningernes gæld og låntagning forholdsvis moderat, og den finansielle sektor er sund. Politikudformningen er generelt positiv, men en yderligere indsats kan bidrage til at imødegå risiciene som følge af de konstaterede sårbarheder. Det vil i den forbindelse være vigtigt at videreføre den kontracykliske finanspolitik og de makroprudentielle foranstaltninger og at styrke dem, når det er nødvendigt. Prispresset vil bl.a. kunne styres ved at fremme konkurrencen på hjemmemarkedet.
- (13) Ifølge data, som er valideret af Eurostat¹³, faldt Estlands offentlige underskud fra 2,4 % af BNP i 2021 til 0,9 % i 2022, mens den offentlige gæld steg fra 17,6 % af BNP ved udgangen af 2021 til 18,4 % ved udgangen af 2022. Den [24. maj] 2023 offentliggjorde Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i TEUF¹⁴. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Estland, eftersom landets offentlige underskud ventes at overstige 3 % af BNP i 2023. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. Kommissionen foreslog i overensstemmelse med sin meddelelse af 8. marts 2023¹⁵ ikke at indlede nye procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2023. Kommissionen erklærede til

---

¹¹ SWD(2023) 606 final.

¹² SWD(2023) 630 final.

¹³ Eurostats Euroindikatorer, 47/2023, 21.4.2023.

¹⁴ COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

¹⁵ COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

gengæld, at den vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af de endelige data for 2023. Estland bør tage hensyn til dette i gennemførelsen af sit budget for 2023 og i udarbejdelsen af sit udkast til budgetplan for 2024.

- (14) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede de indtægtsreducerende foranstaltninger lavere punktafgifter på brændstof til landbruget, mens de udgiftsforøgende foranstaltninger omfattede en delvis kompensation for energiregninger for husholdninger, der tjener mindre end medianindkomsten, reducerede netafgifter for elektricitet og gas for husholdninger og virksomheder, lofter for el- og gaspriser for husholdninger og en engangsoverførsel på 50 EUR til pensionister og børnefamilier. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til udgøre 0,8 % af BNP i 2022. Den offentlige saldo er også blevet påvirket af budgetudgifterne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som anslås til 0,6 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger ved midlertidige covid-19-nødforanstaltninger til 0 % af BNP i 2022 fra 2,3 % i 2021.
- (15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet¹⁶, at Estland i 2022 fastholdt en understøttende finanspolitisk kurs, som omfattede finanseffekten af genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholdt nationalt finansierede investeringer.
- (16) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs¹⁷ i 2022 kontraktiv, nærmere bestemt 1,3 % af BNP, hvilket var hensigtsmæssigt i en situation med høj inflation. Som henstillet af Rådet fortsatte Estland med at støtte genopretningen med investeringer, der finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Udgifter finansieret af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde beløb sig til 1,4 % af BNP i 2022 (1,6 % af BNP i 2021). Faldet i udgifter finansieret af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler i 2022 skyldtes den hurtige og uforudsete stigning i anlægspriserne. Nationalt finansierede investeringer udgjorde et kontraktivt bidrag på 0,6 procentpoint til den finanspolitiske kurs¹⁸. Estland opretholdt således ikke nationalt finansierede investeringer, hvilket ikke er i overensstemmelse med Rådets henstilling. Samtidig udgjorde væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) et kontraktivt bidrag på 0,8 procentpoint til den finanspolitiske kurs. Estland har derfor i tilstrækkelig grad begrænset væksten i de nationalt finansierede løbende udgifter.
- (17) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne i stabilitetsprogrammet, er forsigtigt i 2023 og realistisk derefter. Regeringen forventer et realfald i BNP på 1,5 % i 2023 og en realvækst på 3,0 % i 2024. Til sammenligning

¹⁶ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Estlands konvergensprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 23).

¹⁷ Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige covid-19-nødforanstaltninger, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i boks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

¹⁸ Faldet i investeringerne afspejler forsinkelserne i nogle projekter som følge af den kraftige stigning i anlægsomkostningerne i forbindelse med afbrydelser i forsyningskæden som følge af krigen i Ukraine. Samtidig udgjorde andre nationalt finansierede investeringsudgifter et ekspansivt bidrag på 0,4 procentpoint af BNP, hvilket afspejler anskaffelsen af gas- og brændselsreserver.

ventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et realfald i BNP på 0,1 % i 2023 og en lignende realvækst på 3,0 % i 2024. Forskellen i 2023 skyldes hovedsagelig, at Kommissionen forventer en mere gunstig udvikling i det private forbrug sammen med en lidt lavere HICP-inflation og højere lønvækst.

- (18) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2023 forventer regeringen, at det offentlige underskud vil stige til 4,3 % af BNP i 2023. Stigningen i 2023 afspejler hovedsagelig diskretionære foranstaltninger såsom yderligere udgifter til familieydelse, pensioner, forsvar og uddannelse og indkomstskattenedsættelser ved at justere skattegrundlag samt en formodet stigning i de lokale myndigheders udgifter. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvotestige fra 18,4 % ved udgangen af 2022 til 20,2 % ved udgangen af 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 3,1 % af BNP i 2023. Det er lavere end det underskud, der forventes i stabilitetsprogrammet, hovedsagelig på grund af nævnereffekten fra en højere nominel BNP-fremskrivning og en højere skønnet vækst i skattegrundlag og skatteindtægter og andre indtægter.
- (19) Den offentlige saldo i 2023 forventes fortsat at blive påvirket af de foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. Der er tale om foranstaltninger, der blev forlænget fra 2022, navnlig en kompensation for en andel af alle husholdningernes varme-, el- og gasregninger. Nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne forventes i Kommissionens forårsprognose 2023 at udgøre 0,3 % af BNP i 2023¹⁹. Foranstaltningerne i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder, og de opretholder ikke fuldt ud prissignalet om at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. De målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af overholdelsen af henstillingen for 2023, anslås som følge heraf at udgøre 0 % af BNP i 2023 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 (sammenlignet med 0,1 % af BNP i 2022). Budgetomkostningerne ved midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine forventes at stige med 0,1 procentpoint af BNP i forhold til 2022.
- (20) Den 12. juli 2022 henstillede Rådet²⁰, at Estland tog skridt til i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs²¹, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Estland skulle være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Estland blev også anbefalet at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling samt i energiforsyningssikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, bl.a. ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler.
- (21) I Kommissionens forårsprognose 2023 forventes den finanspolitiske kurs i 2023 at være ekspansiv (-0,8 % af BNP) i en situation med høj inflation. Den finanspolitiske kurs i 2022 var kontraktiv (1,3 % af BNP). I 2023 forventes det, at væksten i nationalt

---

¹⁹ Tallet angiver niveauet for de årlige budgetomkostninger ved foranstaltningerne, inkl. løbende indtægter og udgifter samt — hvis det er relevant — investeringsforanstaltninger.

²⁰ Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Estlands nationale reformprogram og med Rådets udtalelse om Estlands stabilitetsprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 44).

²¹ Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås Estlands potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år), som anvendes til at bestemme den finanspolitiske kurs, nominelt at være på 13,3 %.

finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) indebærer et ekspansivt bidrag på 1,2 % af BNP til den finanspolitiske kurs. Dette omfatter de reducerede omkostninger til målrettede støtteforanstaltninger for husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, med 0,1 % af BNP. Det omfatter også de højere omkostninger ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine (med 0,1 % af BNP). Det ekspansive bidrag fra nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter kan derfor ikke tilskrives den målrettede støtte til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, og til mennesker på flugt fra Ukraine. Den ekspansive vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) skyldes hovedsagelig sociale udgifter, offentlige lønninger, uddannelse og forsvarsudgifter. Den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter er alt i alt ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling. Udgifter, der finansieres via tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, forventes at beløbe sig til 1,8 % af BNP i 2023, mens de nationalt finansierede investeringer forventes at yde et kontraktivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,3 procentpoint. Estland planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde, samtidig med at landet ikke forventes at fastholde nationalt finansierede investeringer²². Estland planlægger at foretage offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed såsom energieffektivitet i boliger, styrkelse af eltransmissionsnettene for at muliggøre mere grøn energiproduktion, internetbredbånd, digitale tjenester, opkvalificering og omskoling med henblik på grønne færdigheder.

- (22) Ifølge stabilitetsprogrammet forventes det offentlige underskud at falde marginalt til 4,2 % af BNP i 2024. Faldet i 2024 afspejler hovedsagelig et fald i udgifterne som en andel af BNP. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvote at stige til 23,6 % ved udgangen af 2024. Som det fremgår af programmet, omfatter disse fremskrivninger imidlertid endnu ikke de planlagte finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger fra den nye regering, der tiltrådte den 17. april 2023, fordi foranstaltningerne endnu ikke er fastsat i retsakter. Den nye regering ønsker at øge merværdiafgiften, miljøafgifter og punktafgifter på alkohol og tobak samt indføre en bilafgift. På udgiftssiden planlægger regeringen at skære ned på visse børneydelser. Generelt anslås det i stabilitetsprogrammet, at disse foranstaltninger vil forbedre budgetsaldoen med 1,3 % af BNP i 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var tilstrækkeligt kendte på skæringsdatoen for prognosen (dvs. uden de planlagte fremtidige foranstaltninger, der er nævnt ovenfor), forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud på 2,7 % af BNP i 2024. Det er mindre end det underskud, der forventes i programmet, hovedsagelig på grund af det lavere udgangspunkt for det underskud, der forventes for 2023, og de mere gunstige udsigter for BNP og skatteindtægter for 2024 i Kommissionens prognose. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvote desuden være lavere og udgøre 21,3 % ved udgangen af 2024.
- (23) Ifølge stabilitetsprogrammet skal alle energistøtteforanstaltningerne udfases i 2024. Kommissionen går også ud fra, at energistøtteforanstaltninger udfases helt i 2024. Dette bygger på antagelsen om, at der ikke sker nye energiprisstigninger.

---

²² Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,3 procentpoint af BNP, hvilket afspejler basiseffekten fra 2022, hvor der blev erhvervet store gasreserver.

- (24) Ifølge Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 skal der ske en årlig forbedring af strukturelle budgetsaldo i retning af den mellemfristede målsætning med 0,5 % af BNP som benchmark²³. Af hensyn til den finanspolitiske holdbarhed²⁴ og behovet for at nedbringe underskuddet til under referenceværdien på 3 % af BNP bør der ske en forbedring af den strukturelle saldo på mindst 0,3 % af BNP i 2024. For at sikre en sådan forbedring bør væksten i nationalt finansierede primære nettoudgifter²⁵ i 2024 ikke overstige 4,9 %, som det fremgår af henstillingen. Dette vil også bidrage til at reducere kerneinflationen, som ligger et godt stykke over gennemsnittet i euroområdet, og som kan føre til tab af konkurrenceevne, hvis den varer ved. Samtidig bør de resterende energistøtteforanstaltninger (som Kommissionen i øjeblikket anslår udgør 0,3 % af BNP i 2023) udfases, dog afhængigt af markedsudviklingen og idet der startes med de mindst målrettede foranstaltninger, og de deraf følgende besparelser bør anvendes til at reducere det offentlige underskud. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 er væksten i nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter i 2023 imidlertid ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling. Hvis dette bekræftes, bør der tilstræbes en lavere vækst i de primære nettoudgifter i 2024.
- (25) Under antagelse af en uændret politik forventes det ifølge Kommissionens forårsprognose 2023, at de nationalt finansierede primære nettoudgifter stiger til 4,5 % i 2024, hvilket er under den anbefalede vækstrate.
- (26) Ifølge programmet forventes de offentlige investeringer at forblive på 5,3 % af BNP i 2024 i forhold til et gennemsnit på 5,3 % af BNP i 2018-2023. Hvad angår finansieringskilder forventes de nationalt finansierede investeringer at falde og investeringer, der finansieres af EU, at stige, navnlig ved hjælp af genopretnings- og resiliensfaciliteten.
- (27) I stabilitetsprogrammet skitseres en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2027. Ifølge programmet forventes det offentlige underskud at udgøre 4,0 % af BNP i 2025, 4,5 % i 2026 og 4,2 % i 2027. Det offentlige underskud ventes derfor ikke at falde tilbage under 3 % af BNP inden for programmets tidshorisont. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvoté at stige fra 23,6 % ved udgangen af 2024 til 33 % ved udgangen af 2027. Som nævnt ovenfor omfatter disse fremskrivninger imidlertid endnu ikke regeringens planlagte finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger.
- (28) Estland forelagde den 9. marts 2023 en revideret plan sammen med REPowerEU-kapitlet, som blev vedtaget af Kommissionen den 12. maj 2023 og skal godkendes af Rådet. På grund af den høje inflation og forstyrrelser i forsyningskæderne som følge af krigen i Ukraine er nogle få investeringer blevet forsinket eller indstillet, hvilket medførte en revision af den oprindelige plan. Estland er den første medlemsstat, der har medtaget REPowerEU-kapitlet i den reviderede plan, og agter at indgive den første og anden betalingsanmodning, så snart Rådet har godkendt revisionen. I

²³ Jf. artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97, som også kræver en tilpasning på over 0,5 % af BNP for medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller med mere udtalte risici for gældsholdbarheden.

²⁴ Kommissionen skønnede, at Estland ville skulle opnå en gennemsnitlig årlig stigning i den strukturelle primære saldo som en andel af BNP på 0,0 procentpoint for at opnå en realistisk gældsreduktion eller sikre, at den offentlige gæld forbliver på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Dette skøn byggede på Kommissionens efterårsprognose 2022. Udgangspunktet for dette skøn var det forventede offentlige underskud og den forventede offentlige gæld for 2024, som byggede på antagelser om afviklingen af energistøtteforanstaltningerne i 2024.

²⁵ Ved primære nettoudgifter forstås nationale finansierede udgifter eksklusive diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og renteudgifter samt konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter.

overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen gør det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Estlands strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og effektivt at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.

- (29) Kommissionen godkendte alle Estlands programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Estland.
- (30) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Estland over for andre udfordringer, som knytter sig til det sociale sikkerhedsnet, navnlig for arbejdsløse og ældre borgere, langtidspleje og sundhedsydelse samt energiområdet og den grønne omstilling.
- (31) Det sociale sikkerhedsnet er blevet bedre, men risikoen for fattigdom og social udstødelse er fortsat høj blandt visse grupper, navnlig ældre (41,6 % i forhold til 19,5 % i EU i 2021) og personer med handicap (40,4 % i forhold til 28,9 % i EU i 2021). Ældre (65+) har høj risiko for fattigdom eller social udstødelse, hovedsagelig fordi den gennemsnitlige pension er lav. Dertil kommer, at der fortsat er en kønsbestemt forskel i fattigdom blandt ældre (andelen af ældre kvinder, der er i risiko for fattigdom, er 47,9 %, hvilket er næsten 21 procentpoint højere end for mænd). Restriktive kriterier for modtagelse af arbejdsløshedsunderstøttelse, navnlig de høje tærskler for beskæftigelse og indkomst før arbejdsløshed, udsætter fortsat arbejdsløse for risiko for at blive ramt af fattigdom. Personer med korte arbejdsperioder og i atypiske former for arbejde er ikke berettiget til arbejdsløshedsunderstøttelse, når de bliver arbejdsløse. I 2022 modtog kun 36 % af de nyregistrerede arbejdsløse arbejdsløshedsunderstøttelse, og 39 % modtog den faste arbejdsløshedsunderstøttelse. En udvidelse af arbejdsløshedsunderstøttelsens dækning og lempelse af minimumskriterierne for adgang til understøttelse, navnlig for personer med korte arbejdsforløb og i atypiske arbejdsformer, og en forhøjelse af pensionerne kan bidrage til at styrke den sociale beskyttelse.
- (32) Estland har taget skridt til at forbedre adgangen til en prisoverkommelig langtidspleje, men der er stadig udfordringer. De offentlige udgifter til sundhedspleje og langtidspleje er lave sammenlignet med EU-gennemsnittet, hvilket begrænser rettidig og lige adgang til sundhedspleje og langtidspleje. En stor andel af befolkningen på 65 år og derover, der har behov for langtidspleje, har ingen hjælp til personlig pleje eller husholdningsaktiviteter. Behovet for hjemmepleje er et af de største i EU. Selv om befolkningen bliver ældre, og den forventede levetid i Estland er en af de laveste i EU, er andelen af selvrapporterede uopfyldte behov for lægebehandling høj, selv om den er faldet i forhold til tidligere år (13 % i 2020 og 8,1 % i 2021 sammenlignet med et EU-gennemsnit på 2 %). Denne høje andel er især forbundet med ventelister samt mangel på og ulige fordeling af sundhedspersonale i landet. Selv om egenbetalingen er faldet

en smule, er den høj for både sundhedspleje og langtidspleje og ligger langt over EU-gennemsnittet. Det vil bidrage til at tackle udfordringerne på området at sikre bæredygtig finansiering af sundhedspleje og langtidspleje.

- (33) Efter Ruslands invasion af Ukraine er det lykket Estland at give afkald på import af gas fra Rusland ved at omdirigere energiimporten gennem terminalen for flydende naturgas (LNG) i Klaipėda, Litauen, og LNG-terminalen i Inkoo, Finland. Estlands forbrug af naturgas er faldet med 36 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående fem år, hvilket er højere end reduktionsmålet på 15 %. Estland kunne fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere gasefterspørgslen indtil den 31. marts 2024²⁶. Andelen af olieskifer i Estlands energimiks er fortsat betydelig, selv om landet gør fremskridt med at udbrede vedvarende energi. Andelen af vedvarende energi i det endelige bruttoenergiforbrug er steget fra 30,1 % i 2020 til 37,6 % i 2021. Andelen af olieskifer udgjorde 58 % af energimikset i 2021, et fald på 5 procentpoint siden 2018, men en stigning på 2 procentpoint siden 2020. I REPowerEU-kapitlet i den nyligt reviderede genopretnings- og resiliensplan har Estland forpligtet sig til reformer vedrørende udstedelse af tilladelser og kapacitetsopbygning hos de lokale tilladelsesudstedende myndigheder. Dette forventes at muliggøre yderligere fremskridt hen imod anvendelsen af vedvarende energi. Utilstrækkelig netkapacitet til at rumme flere vedvarende energikilder hæmmer fortsat yderligere fremskridt. Estland er også nødt til at fortsætte sine bestræbelser på at synkronisere sit elnet med resten af EU for at udfase sin afhængighed af BRELL-elnettet. Der gøres fremskridt, men overgangen er endnu ikke afsluttet. Med henblik herpå er det nødvendigt at samarbejde med Letland og Litauen. Energieffektivitet er afgørende for Estlands grønne omstilling. En bedre energieffektivitet i økonomien, herunder i bygningsmassen, vil kræve mere ambitiøse energieffektivitetsmål og en forøgelse af mindre kommuners renoveringskapacitet gennem en bedre målretning af støtteforanstaltningerne. Estland har fokuseret på at øge bæredygtigheden i sin transportsektor ved at vedtage udviklingsplanen for transport og mobilitet for 2021-2035, men der bør træffes mere hensigtsmæssige foranstaltninger for at fremskynde overgangen til en mindre forurenende transportsektor. Estland investerer i elektrificering af jernbanenettet, men dets gennemførelse er endnu ikke blevet vurderet. Der skal også ske et skift til bæredygtig transport hvad angår private køretøjer, og anvendelsen af nul- og lavemissionskøretøjer skal udbredes. Relevante incitamenter såsom miljøafgifter, herunder en emissionsbaseret årlig afgift på vejkøretøjer, kan fremskynde overgangen til mindre forurenende transportmuligheder.
- (34) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af grønne teknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonuløkonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud skal disse foranstaltninger være tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Estland for 68 erhverv, der krævede specifikke færdigheder eller viden med henblik på den grønne omstilling, herunder affaldssortere, teknikere

²⁶

[Rådets forordning \(EU\) 2022/1369](#) og [Rådets forordning \(EU\) 2023/706](#).

inden for byggeri og anlæg samt civilingeniører. Desuden blev mangel på arbejdskraft angivet som en faktor, der begrænser produktionen i industrien og bygge- og anlægssektoren.

- (35) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet 2023, og dets holdning²⁷ afspejles i henstilling 1 nedenfor.
- (36) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til i) at bevare gældsberedygtigheden og afholde sig fra bredt funderet støtte til den samlede efterspørgsel i 2023, bedre at målrette de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde virkningerne af høje energipriser, og at overveje passende måder at afvikle støtten på, efterhånden som energiprispresset mindskes, ii) at opretholde et højt offentligt investeringsomfang og fremme private investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling, iii) at støtte en lønudvikling, der afbøder tabet af købekraft og samtidig begrænser anden runde-effekter på inflationen, yderligere at forbedre de aktive arbejdsmarkedspolitikker og afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft, iv) at forbedre erhvervs klimaet og sikre, at energistøtten til virksomheder er omkostningseffektiv, midlertidig og målrettet levedygtige virksomheder, og at den opretholder incitamenter til den grønne omstilling, samt til v) at bevare den makrofinansielle stabilitet og overvåge risici og samtidig fortsætte arbejdet med at fuldføre bankunionen. For Estland bidrager henstilling 1, 2, 3 og 4 til gennemførelsen af den første, anden og tredje henstilling vedrørende euroområdet,

HENSTILLER, at Estland i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de energistøtteforanstaltninger, der var i kraft ved udgangen af 2023, og benytte de deraf følgende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud; sikre, at såfremt nye stigninger i energipriserne nødvendiggør støtteforanstaltninger, at disse foranstaltninger målrettes beskyttelsen af sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og bevarer incitamenterne til energibesparelser;
føre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter i 2024 til højst 4,9 %;
opretholde nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv anvendelse af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, især for at fremme den grønne og den digitale omstilling;
i perioden efter 2024 fortsat at føre en mellemsigtet finanspolitisk strategi med gradvis og holdbar konsolidering kombineret med investeringer og reformer, der skaber større bæredygtig vækst, for at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt
2. fortsætte med en stabil gennemførelse af sin genopretnings- og resiliensplan, herunder kapitlet om REPowerEU; videreføre en hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen

²⁷ I henhold til artikel 5, stk. 2, og artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

3. styrke den sociale beskyttelse, herunder ved at bekæmpe fattigdom blandt ældre, udvide arbejdsløshedsunderstøttelsens dækning, navnlig til personer med korte arbejdsforløb og i atypiske former for arbejde; forbedre adgangen til og prisoverkommeligheden af sundhedspleje og langtidspleje, navnlig ved at sikre bæredygtig finansiering heraf
4. reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer, fremskynde udbredelsen af vedvarende energikilder, herunder ved at styrke den indenlandske elnetkapacitet; sikre tilstrækkelig kapacitet af elsammenkoblinger til at øge forsyningsikkerheden og fortsætte synkroniseringen med EU's elnet; styrke energieffektiviteten gennem nye finansierings- og støtteforanstaltninger for at opfylde målene i den langsigtede renoveringsstrategi; fortsætte bestræbelserne på at øge andelen af bæredygtig transport ved at elektrificere jernbanenettet og gennem beskatning, der tilskynder til en gradvis fornyelse af vognparken i retning af nul- eller lavemissionskøretøjer; øge de politiske bestræbelser med henblik på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand